

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni prostor:
2857 E. Lawrence av.
Office of publication:
2857 E. Lawrence av.
Telephone: Lawrence 4435.

LETO—YEAR XVI. Cena lista: Entered as second-class matter January 15, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., torek, 31. julija (July 31), 1923. Subscription \$3.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 178.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KAPITALISTI BI RADI SPELJALI SEDAJ TU—DI KMETA NA LEQ.

Fabrikantje nameravajo sklicati "protiradikalno" konvencijo ter povabiti nanjo tudi ameriške kmete.

NJHOV GLAVNI NAMEN JE OMAJATI STALIŠČA LA FOLLETTEOVE SKUPINE.

Chicago, Ill. — Na prihodnji seji illinojske tovarnarne zveze nameravajo ravnatelji določiti čas za sklicanje takozvane "protiradikalne" konvencije v Chicagu. Smoter tega koraka je odvrti kmete od takšnih "napačnih bogov", kakor je na primer senator Brookhart, oba Johnsona in La Follette, ter zajeziti radikalizem, ki baje preti preplaviti cel srednji zapad.

Konvencija bo za tovarnarje in kmete, kakor je to povedano v pismu, ki ga je poslal tajnik tovarnarne zveze John M. Glenn pokrovniku R. D. Bowen v Parisu, Tex.

"Čisto naravno je, da se kmeti zoperstavljajo obstoječemu položaju," piše gospod Glenn v svojem pismu. "Kmet predstavlja skoro polovico kupne sile Združenih držav in se jezi ter godrnja, ker mora pridelati devet do deset mernikov pšenice, a večjih deset osemnajst mernikov, da se more meriti z endnevnim delom v tovarni.

"Največji element v izdatkih za izdelovanje blaga je delo, in sedanje mezde so umetne. Unija organizacija jih drži na tolikšni višini, ker se tovarnarji v mnogih slučajih premalo upirajo ter preradi ustrezne zahteve organiziranega dela.

"Takšni močje, kakor so na primer senator Brookhart, oba Johnsona in La Follette, ne bodo več dolgo imeli ljudi za nore. Možnane ima v tej skupini edine La Follette. Njegova politika je dokaj podobna oni Samuela Oppersa. On počenja stvari, ki opravičujejo liste, da pišejo o njem.

Tovarnar in kmet imata precej skupnega, in sedaj je čas, ko mora tovarnar nekaj storiti in ukreniti, če hoče pomagati svojemu zavezniku in odjemalcu. Moral bi gledati na to, da bi bili zmanjšani izdatki za produkcijo in odstranjen umetni element, ki sedaj povzroča visoke stroške v izdelovanju, zidanju, rudarstvu in železniškem prevažanju. Če dobi en človek \$18 na dan, ali osemnajst mernikov pšenice za vzidanje 800 opek, potem mora biti nekaj gnilega med Danei.

"Naslednji podatki pokazujejo, kako je kmet najhuje prizadet radi takšnih razmer:

"Treba je 17 in pol mernika koruze, ali celo letni posnetek s pol akra, da je plačan zidar za endnevno delo.

"Treba je trindvajset kokoši, težkih po 3 funte, da je plačan sobni slikar v New Yorku za endnevno delo.

"Treba je dvainštrideset funtov sirovega masla, ali mleka od štirinajstih krav na štirindvajset ur, da je plačan cevni pokladalec, ki zasluži v današnjih dneh po \$14 na dan."

S takimi dokazi hočejo tovarnarji magnetje mamiti kmeta, da se odvrne od mož, ki se pogujejo za njegove pravice, ne da bi se poprej obrnili do denarnih močev, ki jim je vedno le njih miza pred očmi, a nikoli pa ne pomislijo, da imata delavec in kmet skupne zadeve v vseh rečeh. Če zasluži delavec toliko, da lahko privoži dober kos kruha, potem gre tudi kmetu dobro. Upati je, da se ne odzove banaskemu povabilu noben zavezan kmet, in pričakovati je, da se bodo dalj ameriški kmetje jeti tovarnarjem na zapeljiv in abljiv trnek.

Velike povodnji na Kitajskem.

LEGJA POVABILA MUSSOLINIJA V AMERIKO!

San Francisco, Cal. — (Fed. Press.) — Ameriška legija, ki bo imela konvencijo v tem mestu v oktobru, je povabila Mussolinija, fašistovskega diktatorja Italije, naj posesti njeno konvencijo. Mussolini se je brzojavno zahvalil za vabilo in baje odgovoril sledeče:

"Devet revolucij se kuha proti meni in če jih srečno zadužim, se odzovem vašemu prijaznemu vabilu."

HARDING JE BOLAN.

Predsednikov osebni zdravnik dr. Sawyer je sklical več drugih zdravnikov na posvet.

CELOTNI PROGRAM ZA PREDSEDNIŠKOVE GOVORE V CALIFORNIJI PREKLIČAN.

San Francisco, Cal. — Brigadni general Charles Sawyer, ki je osebni zdravnik predsednika Hardinga, je naročil v nedeljo zvečer izdati buletin o predsednikovem zdravstvenem stanju. Predsednik Harding je namreč koncem zadnjega tedna precej resno obolel na želodec. V buletinu je povedano, da so nastale komplikacije, ki zahtevajo sklicanje nekolic zdravnikov na posvet.

Buletin, ki ga je podpisal dr. Sawyer, se glasi:

"Ker so se med dnevnim pojavili novi simptomi, ki napovedujejo komplikacije v predsednikovih boleznih, je bilo več zdravnikov sklicanih na posvet.

"In zaključeno je bilo, da bo do izdajanih redno zdravniških buletin v avrhu, da bo javnost poučena o zdravstvenem stanju predsednika Hardinga."

Takoj po tem obvestilu se je dr. Sawyer selil s svojim pomočnikom Joel T. Boonem, tajnikom Workom in še par drugimi možmi, da določijo, katere zdravniške naj pokličejo na zdravniško posvetovalje.

General Sawyer je poklical dva zdravnika iz San Francisca k bolniku proti polnoči.

Potem je izdal buletin, v katerem je povedano, da bo predsednik Harding šele v desetih dneh ali dveh tednih v stanu podvzeti kako daljšo pot, kakor n. pr. povratek v Washington.

Vsi, ki so v predsednikovih družbi, so zatrdili, da je Hardingovo zdravstveno stanje slabe, kakor si je domnevala javnost.

Fall je videl napredek v Rusiji.

Bivši tajnik notranjih zadev nima kaj pobijati.

London, 30. jul. — Albert B. Fall, bivši tajnik notranjih zadev v Hardingovem kabinetu in pristaš stare republikanske garde, ki je ravnokar prišel iz Sovjetske Rusije v družbi oljnega magnata Sinclajtra, je dejal v intervjuju, da nima povedati kaj posebno slabega o sovjetih. Kjer je bil, je videl vzorni red in napredek. Po njegovem mnenju je ruska revolucija izgubila komunistični značaj in že se javljajo znamenja individualizma in demokracije.

TURŠKO-AMERIŠKA POGODBA.

Dokument je podpisan še ta teden v Losani.

Lausanne, 30. jul. — Nova turško-ameriška pogodba bo podpisana še ta teden, morda v sredo ali četrtek. Ameriški poslanik Grey in izmet paša sta se zedinila glede na vse točke. Zadeva glede odškodnine za privatno ameriško lastnino v Turčiji, poškodovano ali zaplenjeno med vojno, se reši na razsodišču. Vprašanje zaščite za ameriške verske organizacije na Turškem se reši pozneje. Izmet paša odpotuje še ta teden kakor hitro, ko podpisana pogodba s Ameriko.

FORD ŠE NE MARA BITI PREDSEDNIŠKI KANDIDAT.

Po njegovem mnenju bi naj ostal sedanjí predsednik še v svoji službi, dokler ni posebno velikih vladnih problemov.

KMEČKI PROBLEM SE KDI DETROITSKEMU MAGNATU ČISTO LAHKA ZADEVA.

Detroit, Mich. — Henry Ford je včeraj izpolnil šestdeseto leto svoje starosti. Rojen je bil na michiganski kmetiji. To je zapustil, ko je bil 24 let star.

Njegova karijera avtomobilškega izdelovalca se je pričela, ko je l. 1887. prišel v Detroit, da se nekoliko pouči o strojih. Deset let pozneje je izdelal "voz brez konj". Po treh poskusih se mu je posrečilo zbrati \$100,000 kapitala, s katerim denarjem je organiziral l. 1903. sedanjo tvrdko Ford Motor Co.

Danes je njegova družba kapitalizirana s zneskom po \$100,000,000, njeno premoženje znaša \$359,777,598. Fordovo osebno premoženje cenijo na \$750,000,000.

Henry Ford ni predsedniški kandidat. On se ne poteguje za predsedniško nominacijo na listi demokratske stranke, niti ne na oni republikanske gospode. Ali tudi od strani kake tretje stranke ne namerava zahtevati podpiranja za dosego predsedniškega stola.

Na tem stališču je danes Henry Ford našli javnosti, da se njegove misli nikakor ne pešajo s politiko. Vsa njegova energija je osredotočena na praktično trgovino.

Ko se je dotaknil politike, je dejal, da je po njegovem prepričanju sedanjí predsednik na vsakem mestu. Zato ga priporoča še za nadaljnjo službeno dobo, dokler se ne pripeti kaj nepričakovanega v narodovem življenju.

Če bi pa seveda ugnel politični položaj našega naroda želeli njegga za predsednika, je pripravljen prevzeti nad vse odgovorno mesto ameriškega predsednika. In to se lahko zgodi čez noč, pravi Ford. Seveda pa je detroitski avtomobilski magnat namignil poročevalcu, kakšna bi bila njegova platforma, če bi slučajno kandidiral za predsednika.

1. — Ford je proti vsaki stvari, ki bi ovirala razvoj ameriške energije.

2. — Križ za Evropo je to, da ne mara delati, in v tem problemu ne more Amerika nuditi evropskim narodom nikakšne pomoči.

3. — Nasproten je posebnim privilegijem kakršnekoli vrste. Zato ne bi nikoli odobril zaščitne tarife.

4. — Vojaški bonus mu ni všeč. Kajti če bi ga vlada dovolila, bi to ne pomenilo ničesar drugega kakor priznanje, da ni dostojen vojak enak svojemu bratu v tekmovalni areni.

5. — Kmečki problem ni po Fordovem mnenju sploh noben problem. On bi si ne prizadeval pokazati kmetu, kako pomnožiti poljake pridelke, nego bi ga nanj pridelovali s manjšimi delavskimi močmi. To je poenostavljenje poljskega pridelovanja in poživljanja pridelkov na trg. In to je tudi vse.

6. — Železnice morajo priti pod popolno kontrolo zvezne vlade.

7. — Prohibicija ostane in mora biti uveljavljena, zakaj, povnitev k alkoholu bi bila uničevalna sedanjí industriji in svtomobilu.

Ford se je izrazil glede svetovnega miru na splošno. Podati ni imel nobene posebne rešitve današnjih problemov, ki si jih svet prizadeva rešiti.

Skoro v vseh zadevah, ki jih smatraje njegovi sodržavljanji za kar najresnejše reči, zavzema Ford tako stališče, da se sečaj ne da ničesar storiti.

In ker je temu tako, misli Ford, da bi naj predsednik Harding še nadalje ostal v svoji službi, zakaj, le potem je nam za službo, da ne bo nič storjeno.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Predsednik Harding je zbolel v San Francisco; vsi njegovi nadaljnji govori so prekinani in potovanja zaključena.

Avtomobilski magnat Ford je zopet izjavil, da "zaenkrat" še neoe kandidirati za predsednika Združenih držav.

Zveza illinojskih tovarnarjev je organizirala kampanjo proti radikalnim farmarjem.

Bivši tajnik notranjih zadev Fall javlja iz Londona o napredku ruske sovjetske republike.

Nizka cena pšenice žene farmarje v Alaski v bankerot.

Zvezna premogovna komisija al belí glave, kako bi preprečila štrajk rudarjev v okoliših trdega premoga.

Inozemstvo.

Propadanje Nemčije gre neovirano dalje, pet ubitih pri nedelj-skih demonstracijah.

Francija in Belgija poslali odgovor Angliji glede reparacij.

Velike protivnoje demonstracije v Londonu ob devetletnici izbruhaja vojne.

Nemški diplomat napoveduje vojno med Francijo in Rusijo na nemških tleh.

Oregonova vlada v Mehiki obdolžena, da je v zvezi s umorom Ville.

Turško-ameriška pogodba bo podpisana v Losani še ta teden.

FRANCIJA STAVI VPRAŠANJA.

Noti Francije in Belgije glede reparacij sta šele danes v rokah Anglije.

London, 30. jul. — Kljub strogi tajnosti, v katero je zavita kontroverza med Anglijo, Francijo in Belgijo glede nemških reparacij, se je izvedlo, da sta odgovora Francije in Belgije na zadnjo angleško noto zelo različna. Obe noti bosta šele jutri dostavljeni angleški vladi.

Belgijska nota, ki obsega šest listov, namanja Angliji, da se Belgija strinja s sugestijo za sklicanje konference, ki naj določi končno in znižano vsoto nemške odškodnine; dalje Belgija odobrava nov splošni načrt za rešitev reparacijskega problema.

Francoski odgovor obsega 12 strani in je zelo oster. Polnevro je zavrgel predlog Anglije za mednarodno konferenco, češ da mora Nemčija prej kapitulirati in ponuditi zadovoljivo vsoto odškodnine. Med drugim vprašuje, koliko misli Anglija zahtevati od Nemčije in kaj namerava glede vojnih posojil. Nota tudi napada stališče Anglije.

Kdo je ubil Villo?

Oregon obdolžen, da je v tajni svezí s morilec.

Mexico City, Mehika, 30. jul. — General Villareal, vodja takozvane vojaške stranke, je danes povzročil senzacijo, ko je obdolžil uradnika Oregonove vlade, da so zasnovali umor Francisa Ville in da zdaj ščitijo morilce. Dejstvo, da morilec še danes niso prijeli in nihče ne ve, kam so izginili, zbuja vero, da je Villarealovi obdolžitvi morda kaj resnice. Oregonovi pristaja odgovarjajo, da Villareal, kot kandidat za predsednika pri bodočih volitvah, misli na ta način očrniti Oregona v severni Mehiki, kjer je bil Villo zelo popularen.

Villov brat Hipolito Villo je naprosil zvezno vlado, če sme organizirati vojaško ekspedicijo za ujetje morilcev. Nekda vesa vest se glasi, da so Villovi morilec ušli v Združene države.

Rusija ima osem milijonov ton žita na prodaj.

Moskva, 30. jul. — Petsto milijonov pudov — več ko osem milijonov ton — žita letošnje letine je na razpolago za izvoz v tujino. Rusija je pridelala več ko eno milijardo in 500 milijonov bukljev pšenice.

PROPADAJOČA NEMČIJA SE OBUPNO LOVI ZADNJE BILKE.

Stinnes kupuje živila na tujem, da nasti ljudi in prepreči revolucijo.

PET UBITIH PRI IZGREDIH V NEDELJO.

Berlin, 30. jul. — Pri demonstracijah v mnogih mestih večerj je bilo po najnovejših poročilih ubitih pet oseb. V predmestju Neuruppinu pri Berlinu so bili ustreljeni trije komunisti pri napadu na ječo. Okrog 20 oseb je ranjenih. V večini krajev so večerjane protestne demonstracije proti fašizmu in draginji izpadle mirno. Komunisti so se v zadnjem hipu premislili in se pokorili odredbi vlade, ki je prepovedala demonstracije na ulicah. V soboto so komunistična glasila naznanila, da se vsi protestni sestanki vrše v dvoranah in na vrtovih. "Naš čas še ni prišel," je naznanila "Rote Fahne", "zato bodite mirni in ne izkivajte policije." Spopadi s policijo, kjer so bili, so se primerili med potjo, ko so delavci korakali v dvorane na shode.

V Poruhrju ni bilo nikakih demonstracij, ker so jih Francozi strogo prepovedali.

Največje demonstracije so bile na Saksonskem, kjer niso bile prepovedane. Tam je na krmilu socialistično-komunistična vlada. Na tisoče delavcev je korakalo po ulicah v Dresdenu s rdečimi zastavami in protifašistovskimi naplasi. Ker je bila ravno obletnica izbruhaja svetovne vojne, so delavci ob enem demonstrirali proti vojni.

Predsednik Hjalmar je v soboto objavil apel na ljudstvo, prosee, naj ne dela nikakih nemirov. Ebert je obtožil Francijo, da je zakrivila sedanjí kprotični položaj v Nemčiji.

Socialistični voditelji imajo danes konferenco, na kateri razpravljajo, dali stranka stopi v koalicio s drugimi strankami v svrhu organiziranja nove vlade. Očitno je, da Cunoova vlada ne bo živila teden dni. Klerikalec, ki so doslej podpisali Cuno, so se obrnili proti njemu.

Berlin, 30. jul. — Živečni položaj v Nemčiji je silno slab; v vseh velikih mestih se oglašá glad. Izgredi se ponavljajo dnevno. Kmetje nočejo prodajati živil za nižje vredne marke. Vodilni kapitalisti, kot je Stinnes, ki imajo vlado v svojih rokah, žive v maniji, da bodo na varnem kakor hitro dobe dovolj živil v mesta.

Ministrski predsednik Cuno je izdal apel na kmeta, naj hitro pokliče krompir v Berlin in druga mesta. Obenem je prišla vest, da je Hugon Stinnes, industrijski nemški kajzer, kupil ves preostanek letine na Ogrskem za Nemčijo.

Časopisje, ki reflektira miselnje in vodilnih političnih krogov, je bilo silno pesimistično. "Smrtni ples nemške marke gre h koncu ... Znaj je začetek konca ... Prepozno je, da bi še kdo rešil Nemčijo ... Na robu stranske revolucije smo ... Za nas ni več upanja ... Civilna vojna, mizerija in razpad Nemčije je tu ..."

Tako jadikujejo listi. To dokazuje, da je Nemčija paralizirana ne le finančno, gospodarsko in politično, temveč tudi mentalno. Nobenega upanja ni več.

Za marke ni več mogoče kupiti ničesar. Berlinska gledališča so pričela pobirati vatopnino v dobrinah. Za najboljši sedež je treba plačati funt masla, za najslabši pa dve jajci.

28 rudarjev mrtvih na Angleškem.

Sheffield, Anglija, 30. jul. — Razstrelba v premogovniku Maltby je zasula mnoge rove in zaprla izhodišča na površje. Ogemindvajset rudarjev je ostalo pod zemljo. Rešilno moštvo je na delu.

VREME.

Chicago in okolice: V sredo nestalno in hladno. Lahki severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 81, najnižja 71. Bolnice izide ob 5:41, zaida ob 8:11.

PIJANA FRANCOŠKA ARMADA.

Pariz, 30. jul. — Francoški vojni minister je priporočil, da se vojakom okupacijske armade v Poruhrju poviša dnevni odmerk vina s pol litra na liter. Minister pravi, da francoski vojak v Poruhrju zasluži več vina za svoje "nevarno in teško delo". Francoški vinorejci, ki imajo slabo trgovino s vinom v inozemstvu, prošajo vlado, naj poveča odmerke vina za vso armado in mornarico.

PADEC NEMČIJE PRED ZIMO.

Nemški diplomat v Ameriki napoveduje francosko-rusko vojno na nemških tleh.

Williamstown, Mass. — Grof Henrik Kessler, bivši nemški poslanik na Poljakem, ki na tukajšnjem političnem inštitutu zastopa centralne države, pričakuje padee Nemčije pred prihodnjo zimo. Njegova slika Nemčije v bližnji bodočnosti je sledeča:

Nemčija se morda obrni na površju do zime, toda ne dalj. Nato sledi popolni razpad Nemčije. Na severu bo boljše vika vlada, na jugu monarhija, glad in smrt pa vsepovsod. Francozi okupirajo Berlin, med Rusijo in Poljako izbruhne vojna in francoske ter ruske čete se spopadejo v Nemčiji, ki postane francosko-rusko bojšče. V to vojno se zapletejo mnoge države in splošna evropska vojna bo zopet tu.

Velike protivnoje demonstracije.

10,000 delavcev demonstriralo v Londonu ob obletnici.

London, 30. jul. — Pred devetimi leti je bog Mart odklenil svoje stekle pse z verige v Evropi — in danes prisegajo proletarij Anglije, da so to ne bo več zgodilo, kolikor morejo oni pomagati. Včeraj so se vršile velike protivnoje demonstracije v Hyde Parku. Več ko 10,000 delavcev in simpatizirjev se je udeležilo protivnoje shoda, na katerem je bila sprejeta resolucija proti vojni.

Na shodu so bile prečitane depeše iz drugih dežel in na odru pred veliko množico so se objeli predstavniki proletarijata iz Anglije, Francije in Nemčije — v znamenje, da se bodo v bodoče skupaj bojevali proti vsaki vojni.

Lov na Villovo "dlate".

Mexico City, Mehika. — V Čivavi in Durangu se širi vest, da je Francisko Villa, ki je bil ubit pred desetimi dnevi v Parralu, zapustil "železno škrinjo zlata", ki je zakopana nekje v hribih blizu Parrala. V škrinji je baje sedem milijonov pezov (pezo je 50c). Velike skupine priprostih ljudi je odšlo "prospektirat" za tem zakladom. Oblasti amstrajo to vest za pripovedko.

Istočasno se je oglašalo pet žensk iz raznih krajev severne Mehike, ki trdijo, da so "vdove" pokojnega Ville in zahtevajo delež njegovega premoženja.

Turški monarhisti se giblijejo.

Carigrad, 30. jul. — V Izmidu in nekaterih drugih krajih Anatolije se je pojavilo močno gibanje za povratek monarhije in vpostavljenje sultana. Voditelji gibanja so stari vojaški častniki in moha-medanski duhovni, ki pripovedujejo ljudstvu, da je strmoglavljene sultana in ločitev cerkve od države veliko ponižanje za Turčijo.

Kitajci morajo plačati odškodnino.

Peking, 30. jul. — Komitej inozemskih diplomatov je zaključil, da predloži kitajski vladi zahtevo za odškodnino v imenu onih inozemcev, ki so bili ujeti od banditov meseca maja pri Sučovu. Komitej bo zahteval 8500 za vsakega ujetnika, katerega so imeli banditje v pesteh 38 dni.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojnino \$5.00.

Naslov na vsa, kar ima stik s urednikom

"PROSVETA"

2687-58 So. LaSalle Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Julija 21-22) poleg vsakega imena na nadzorni pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam ne ustori list.

ENOSTRANSKI PRORAČUN.

Tovarnarji bi se radi združili s farmerji proti delavcem in v svojo korist.

Farmerji bodo rešeni! Čez noč postanejo bogati, kajti delo na farmi se bo izplačalo. Tako sodi človek, ki povračilo čita o pismu, katerega je pisal John M. Glenn, tajnik Društva tovarnarjev v Illinoisu, R. D. Bowen v Pariz, Tex., da se skliče konvencija farmerjev in tovarnarjev, da pokoplje take farmerske "bogove" kot Brookharta, oba Johnsona in LaFolletta, poleg pa še odpravi "radikalno" gibanje med farmerji na severnem in srednjem zapadu.

Da se to zgodi, je tajnik Društva tovarnarjev dodal pismu še proračun, s katerim želi dokazati, kako strašno odirajo organizirani delavci farmerje in tovarnarje. V tem proračunu pripoveduje, koliko tucatov kokošjih jajc lahko kupi ometač, ako dela osem ur na dan. Poleg pravi, da lahko zidar s svojo enodnevno mezdo kupi toliko turšice, kolikor jo zraste na pol akru. Da bo račun še pravilnejši, je tajnik povedal, da vodovodni monter lahko kupi s svojo dnevno mezdo dva in štirideset funtov sirovega masla.

Sreča je, da ometač, zidar in vodovodni monter ne tržijo s kokošjimi jajci, turšico in sirovim maslom, kajti če bi ti ljudje poleg svojega dela še imeli te vrste trgovino, tedaj bi morali po cenah, ki jih navaja gospod tajnik Društva tovarnarjev, postati kmalu milijonarji. In ker ne tržijo z omenjenimi produkti, ne morejo tega kupiti po cenah, ki jih navaja gospod tajnik Društva tovarnarjev. Trgovino z omenjenimi produkti vodijo trgovski in prekupevalski bizniški interesi, ki so najbližji gospodarski sorodniki tovarnarjev ali tovarniških bizniških interesov.

Tajnik Društva tovarnarjev pravi, da vodovodni monter zasluži štirinajst dolarjev na dan in da je vrednost njegove mezde vredna 42 funtov sirovega masla.

Funt sirovega masla stane sedaj, ko je cena nizka, okoli pet in štirideset centov. Ako bi vodovodni monter res zaslužil štirinajst dolarjev na dan, kot trdi tajnik Društva tovarnarjev, tedaj bi s svojim zaslužkom kupil nekaj več kot 33 funtov sirovega masla in ne 42 funtov kot trdi tajnik. Kam je izginila tista diferenca v vrednosti, tega tajnik ne pove. Pri obeh drugih delavcih je pa primerjanje vrednosti produktov z vrednostjo njune mezde še bolj ugodno za oba delavca.

Ampak nekaj ni tajnik Glenn primerjal. Kaj?

Povedal ni, koliko gre od delavčeve mezde za obleko, za čevlje, stanarino, razsvetljavo, kurjavo in druge take reči, ki jih delavec neobhodno potrebuje za svoje življenje. Tako bi izvedeli, da mora delavec delati en teden, ako hoče v velikem mestu prebiti v poštenem stanovanju in plačati enomesečno stanarino. Izvedeli bi, da mora delati ves dan, da kupi par dobrih čevljev. Seznanili bi se z rešnico, da mora delati več dni, ako hoče kupiti obleko, ki ni napravljena iz takega sukna, katerega delajo iz starih cunj. Vse take malenkosti je tajnik Glenn pozabil povedati.

Zamolčal je tudi, da stavbinski delavec ne dela skozi vse dni v letu. On dela kvečjem sedem do osem mesecev, on in njegova družina se pa morata prehraniti skozi celo leto.

Glenn ni navedel, kako visoke so mezde neorganiziranih delavcev in kako visoki so profiti tovarnarjev, za katere delajo neorganizirani delavci.

Da bi bili farmerji dobro orijentirani, bi prav nič ne škodilo, ako bi vedeli, kako visoke so na pr. mezde delavcev, ki delajo za Harvester kompanijo ali pa Western Electric družbo in kako visoki so letni dobički gospodov, kateri lastujejo omenjeni družbi. To bi farmerji gledali, ako bi izvedeli, koliko bušljev pšenice, sirovega masla in tucatov kokošjih jajc lahko kupijo McCormicki in drugi kapitalisti, ne da bi jim bilo treba delati. Še bolj bi se čudili, ko bi doznali, da so ves ta dobiček zaslužili delavci, katerim so tovarnarji vrgli drobtine.

Kdor dela račune in hoče pokazati z njimi, da je velik revež, mora predložiti javnosti take račune, da obdelajo predmet od vseh strani. Kajti če niso računi taki, se kmalu pokaže, da znajo tudi oni misliti, katerim so računi predloženi, da se z njimi njim zamažejo oči, da ne vidijo jasne slike. Ako tajnik Društva tovarnarjev še ni o tem prepričan, mogoče to dozna na konferenci, katero on priporoča.

SLIKE IZ NASELBIN.

Detroit, Mich. — Dne 24. julija se je vrnila polletna seja delničarjev društva Slovenski narodni dom. Iz razprave kakor tudi iz pogovorov rojakov je razvidno, da je zemljišče za S. N. D. sedaj najvažnejše vprašanje za delničarje. Nekateri člani so menili, ako kupimo zdaj zemljišča, bi to vplivalo na rojake, češ, da ne bo dom v bližini, kjer oni živijo, kajti Slovenci v Detroitu smo jako raztreseni naseljeni. Dom torej gotovo ne bo mogel stati v sredini, kjer je naseljena večina rojakov. Na kateri strani mesta bo stal dom, to bi se smela biti zapoka nam, ki smo za dom. V tem oziru se moramo sprijazniti, da bo stal dom tam, za kateri prostor bo večina glasov. Govorjenje je tudi, ako zdaj kupimo zemljišče, da bi nas veliko več stalo. Računajoč na to, da denar, ki ga vlozimo v lot, bi ne nosil obresti ter da bi društvo moralo plačevati davke od zemlja. V tem je veliko resnice, a če pogledamo nazaj v prošlost, vidimo, da v Detroitu gre cena zemlji tako hitro gor, da se obrestni in davek in še več vse povrne nazaj.

Rojaki govorijo tudi, kako bi dobili denar s tem, da kupimo in prodamo kako stvar. Ker imamo gotovino, bi lahko kaj kupili po dobri ceni in prodali dražje. To bi bilo verjetno, da bi se tudi dalo kaj narediti, ako bi dali na razpolago dvema ali trem dobro izkušenim možem, ki bi lahko razpolagali z denarjem kakor bi oni hoteli. Ali ker je pri društvu mnogo članov, je po mojem mnenju nemogoče spekulirati na ta način, iz razloga, ker bi nastala velika zmešnjava. Lahko bi nastalo, da bi nam bila taka trgovina v veliko medsebojno prepiranje in tako bi ostalo samo nekaj članov. Ime Slovenski narodni dom bi ostalo brez pomena.

Ker želimo, da bi bil Slovenski narodni dom lastnina vseh društev in vseh Slovencev živčih v tej okolici, je treba, da se izognemo neprilikam, katere vodijo v neslogo. Namen društva je, da bo dom služil za shajališče Slovencev, da drug drugega bolje spoznavamo, gojimo med seboj izobrazbo in bratsko prijateljstvo. Moje mnenje je, da kupimo zemljišče v najkrajšem času v takem kraju, ki mislimo, da bi bil primeren za naš dom iz razloga, ker cena zemlji vedno raste in bi rojaki rajši kupovali delnice ter postali člani doma.

Večkrat kdo reče: Saj še ne veste, kje bo stal dom. To razumem tako, ker nimamo še zemljišča in ravno v sled tega nekateri mislijo, da iz tega ne bo nič. Seveda je popolnoma neopravičeno tako misliti sedaj, ko imamo že nekaj tisočakov skupaj.

Teh vrstic nisem napisal s namenom koga žaliti, temveč, da povem svoje mišl. Tako bi želel, da bi se še drugi oglašili v "Prosveti". Pri "Prosveti" pa nam bodo gotovo radi odstopili nekoliko prostora, ako bomo dostojno razpravljali. Priporočil bi, da si list naroči vsaka slovenska hiša (mislimo dnevnik) da bomo lahko razpravljali o naših stvareh. "Prosveta" je list, ki je pripravljen pomagati in stvareh, tihočih se ljudske ali narodne koristi, kar vemo iz izkušenj zadnje čase.

V nedeljo dne 5. avgusta priredi društvo Slovenski narodni dom piknik na Fr. Trampkovi farmi. Na pikniku bo obilo zabave in neko izmed navzočih bo dobil "Sunnyside Washerja". Žene in dekleta, pripeljite svoje moše in fante. Piknik začne ob desetih zjutraj in traja do pozne noči. — Math Urbas.

Harwick, Pa. — Že star prigor prav, da za veseljem pride žalost in tako se je tudi zgodilo pri nas na Harwicku. Da pa ne bom vsega natančno opisoval, je moja krivda, ker seveda nisem za to sposoben.

Še ni dolgo, kar sem poročal o slavnosti razvija zastave dne 4. julija. Še nismo imeli vsega v redu, pa se smo bili povabili vsi Slovenci in tudi veliko ljudi drugih narodnosti na gostijo "ohet" k našem sobratu Joe Koprivnikarju, ki se je poročil dne 14. julija z gld. Elizabeto Prašnikar. Bili smo lidane volje in dobro smo se imeli skozi tri dni. Imeli smo vsakovrstnih priprav za krepkanje telesca in vsaga svatbi potrebnega dovolj.

Novemu zakonskemu paru vso srčno blaznjo in najboljše želje v zakonskem stanu.

Dne 18. julija smo bili poklicani

ni ob petih popoldne vsi člani društva št. 419 S. N. P. J. na izredno sejo. Kaj mora vendar biti, smo izpraševali drug drugega, na kar so nam naznanili, da je za vedno zaspal sobrat Matija Polanšek po šestmesečni težki bolezni. Rajnik je bil mirnega značaja in vsem priljubljen v naselbini. Star je bil 43 let in doma iz okraja Kamnik, občina Špitališče v Jugoslaviji. Tu zapušta žalujočo soprogo in sestro.

Društvo "Naprej do zmag" št. 419 je priredilo pokojniku lep pogreb z novo zastavo dne 20. julija na pokopališče Reber Valley. Pokojnik je bil do zadnjega dihljaja pri polni zavesti, govoril ter želel, da želi biti civilno pokopan, kar smo mu tudi drage volje ustregli. Lokal št. 524 U. M. W. of A., katerega član je bil več let, mu je podelil krasen venec iz svežih cvetlic in še zgoraj omenjeno društvo, katerega je rajnik zapustil kot zvesti član, mu je položilo krasen venec v zadnji pozdrav. Društveni tajnik John Leskovec je govoril lep in žalosten nagrobni pozdrav.

Zahvaljujemo se J. Gorsetu, J. Zamannu, Antonu Klemenčiču in J. Poliku za venec, ki ste jih bili posodili.

Nepozabljeni sobrat, pošlji nam mirno in hladni gomili. Zahvali se soprogini Luizi Polanšek za izreko srčno sožalje.

Ker ni bilo nikakih cerkvenih ceremonij pri tem pogrebu, kakor sem že zgoraj omenil, je bilo to nekaj izvandernege za nekatere tukajšnje rojake, ki imajo navado, da takih del ne morejo opraviti brez svojega "pastirja". Šlihal sem ugovarjanje, da to ni spodobno in še zlasti, ker ni bilo pri pokojniku tiste blagoslovljene vode, da bi ga škropili. To nekaterim ne ugaja.

Vsa čast gre radi tega pokojniku in tudi njegovi soprogi. Pokojnik je prišel ravno v taka nebesa, ko je bil pokopan civilno, kakor bi bil prišel, če bi bil pokopan po verskih obredih.

Pozdravljam vse zavedne čitatelje! — Anton Jasbinšek.

Puraglove, W. Va. — Dne 23. julija se je tu dogodil pretresljiv prizor. Na Puraglovu sta stanovali dve družini v eni hiši. Skoro dvatensko pijančevanje skupaj je rodilo slabe posledice, da je Anglež Marko Shwan ustrelil svojo lastno hčer, staro 33 let in omoženo. Oče svoje hčere je mislil ustreliti njenega moža, ki pa je ubežal. Hčer je skočila pred očeta, da bi mu vzela samokres iz rok, a v istem hipu je oče pometil njanjo in izstrelil dva strela. Napol zavestna se je hčer zgrudila na tla pred svojim očetom.

To se je zgodilo dne 23. julija ob sedmih zvečer. V par minutah je bil že tu ambulanci voz iz Morgantowna in ranjeno so odpeljali v bolnišnico v Morgantown. Očeta je že čakala roka pravice in vzel so ga v ječo. Hčer je v groznih mukah, prestreljena skozi želodec še tistega večera umrla ob enajstih.

Tu imamo sliko, kaj nam je rodila prohibicija. Ljudje pijejo vsakovrstne strupe, da jim zmeša pamet in tako počenjajo dejanja, o katerih se ne svedajo. Koliko ljudi umrje v sled preobilo zavžitega strupa "mesecine", ki je rodila prohibicija in koliko drugih neare in krivice mora trpeti ljudstvo.

Umrla 33-letna žena zapušta žalujočega soproga in pa 12-letno hčer, mater, staro 65 let. Njen oče pa se bo kesal v ječi, kjer se mora pokoriti kot zahteva postava. — Josef Železnik.

Iz Zapadne Virginije. — Vedno progledujem v "Prosveto", kdaj bo tak dopis od tu, a vse zaman. Ako bi se še jas ne oglašil, bi ne bilo nikakega glasu iz te gosdarke naselbine. Pa tudi moji dopisi so le redek slučaj, čemur je vzrok, ker se gosdarji vedno selimo iz kraja v kraj. Med te popotnike spadam tudi jaz, ker skoro vedno sem s kovčekom na železniškem tiru. Ali to potovanje ni življenjske Virginije, ker selimo se večinoma le po tej državi, le služajno se kdo zaleti v Pennsylvanijo ali Ohio, in to le za kratko dobo. Pa soprogi jo primahna nazaj, a brez kovčka in s raztrganimi žepi.

Ne mislite, da imamo v tej državi vsega, kar si želimo. Ravno narobe je. Tu smo tlačeni še bolj nego drugod po Ameriki. Le toliko smo na boljšem, da tu se pristavlja kak evnek, ker smo v goratih gozdih puščavah ter ni nikake prilike potrošiti denar za drugo kot za hrano in obleko. Po zabiti pa seveda ne smem mesečno svetlobe, kart in kake druge pritlikine, ki je v običaju po

vseh Virginiji. Če hoče biti človek vesel, mora plačati \$30, če pa samo bolan, zadostuje \$15, a pri tem je kajpada tudi bolezen in pa zdravnik s svojim računom.

Delavne razmere so istotake kakor drugod, kjer je uvedena odprta delavnica. Delamo vsaki dan, izvenmi ako ne dopušča vreme. Plače so nizke in tako ni misliti na prihranek. Če ima kdo kak evnek si ga ni prihranil, temveč pristradal.

Kar nas ne tlači vedno dovolj kapitalizem, se pa dobi še kak drug slučaj, da je siromak tlačjen. Kakor bi bilo danes že prišlo v modo, da hoče siromak siromaka odirati, pri tem pa polniti žep kapitalizmu. To pa trajalo toliko časa, dokler se ne bomo zadržali in skupne organizirali v eni organizaciji. Potem se bo šele dalo doseči to, po čemur je toliko časa hrepenimo in bomo preprečili medsebojno sovražstvo. Akoravno tu še nismo organizirani, menim, da ne bo trajalo dolgo, ko bomo tudi mi prišli na površje. Tudi tu se je pričelo svitati in kar je nas zavednih delavcev, spadamo vsi k organizaciji dosluženih vojakov, Veteranom svetovne vojne, katere organizacija je še do bro poznana po vsej Ameriki. Rojaki, ki imajo priliko in še niso zraven, naj bi pristopili ob prvi priliki. Če bomo vsi edini, bomo dosegli, kar želimo, da ne bomo vedno sužnji pod kapitalističnim jarmom.

Poglejmo gosdarje iz države Washington, ki so organizirani. Oni imajo plačo po sedem dolarjev na dan in hrano za osemurno delo. Mi, ki nismo organizirani, pa imamo plačo po \$4.50 za deseturno delo, in to brez hrane, ker si še od tega družba pridrži polovico in hrano in stanovanje. Tako nam ne ostane koncem meseca skoraj nič drugega kakor žulji na rokah in pa izmorgani udje. Radi takih razmer tudi vedno primanjkuje po Zapadni Virginiji delavstva.

Danes, ko to pišem, obhajamo slovensko obletnico naše odslavljenke kuharice, ki nas je trpinčila leto dni z njeno nesposobno kuhinjsko hrano. Pa še na dan odslavitve bi nas bila vse ugnala v kozli rog, da je nismo ob pravem času naložili na tovrni voz ter jo odpeljali proti Richwoodu. Na čast, da gre, smo ji še zapeli odhodnico, ki se glasi:

Res je Mica lepote, škljaste so nje oči, kakor gosdna je srnica, jedček niš ji ne molči.

Rada gosdna b'la kraljica, njeno srce to keli; ker ji tega ne privoli, njeno se oko solzi.

Sluškinja je težko biti, boljše biti je gospa, ker pa to ji ni mogoče, zato venomer brblja.

Gospica biti je ponosno, še brez dela se živi; gosdna dekle, to neznosno, vse se nji to grdo sdi.

Kuharica bi še bila, a zato sposobna ni; nima reda, nima snage ter ji vse iz rok leti.

Kuharica bi rada bila, a njena jed nič ne diši; ker se tega ni učila, zato za tako delo ni.

M. P. T.

James City, Pa. — Ker sem bil baš navzoč, želim malo sporočiti o krasnem dnevu, ki smo ga imeli dne 22. julija v naši naselbini o priliki, ko sta se poročila naš sobrat Anton Iskra in gld. Regina Boštjančič. Oba sta zelo priljubljena med tukajšnjimi rojaki, zlasti pa sta se priljubila, ko sta na dan svoje poroke priredila krasno zabavo, da smo imeli rojaki in rojakinje obilo razvedrila te poletne nedelje. Vsega je bilo na razpolago za lačne želodec in vse drugo ter lahke noge so dobile svoje spremljevalke, kajti v tej naselbini je precejšnje število brhkih evtek naše narodnosti. Zabava je končala šele v jutranjih urah v popolnem miru in zadovoljstvu vseh navzočih.

Mlademu paru želimo vse najboljše. — Josip Učič.

Ameriška vlada daje potuho fašizmu v Italiji.

Rim, 30. jul. — Fašisti se hvalljo, da imajo vlado Združenih držav na svoji strani. Ako je soditi po vedenju ameriškega poslanika Childa v Rimu, ni ta baharija brez podlage. Child je že mnogo krat pokazal, da je velik prijatelj fašistovski vlade.

LISTNICA VARNOSTI.

Nokomis, Ill. — Carnegie Steel Corporation, Bethlehem, Pa., zadostuje kot naslov na veliko Carnegiejevo jeklarško družbo. V Chicago je družba za jeklarške izdelke: J. Ryerson Co., Corner 16th and Rockwell St. — Posdrav!

Rusija rešuje finančno vprašanje.

Moskva. — (Poroča Anise za Federated Press.) — Rusija manj trpi radi razvrednotenja denarja kot katere druga država v Evropi razun Anglije. Za to gre priznanje sedanjem sovjetskimi oblastim, ki so z novim izdajanjem državnih bankovcev, kateri so kriti z zlatom, največ pripomogle, da se je v tem oziru finančne vprašanje rešilo brez vsakih muk za ljudstvo. Vse denarne transakcije se sedaj izvršujejo na podlagi teh novih denarnih vrednot, ne več na podlagi onih brezvrednih papirnatih rubljev, temveč s pomočjo papirnatega denarja, katerega kritje zavzemajo prave vrednosti.

Prejšnji papirnat rublji v Rusiji še vedno padajo, čeprav ne tako kakor je zadnje čase rapidno padla nemška marka. Med zadnje zimo je stari papirnat denar v Rusiji padel enkrat za eno tretjino, drugi pa kar za polovico svoje prejšnje vrednosti. Včasih je rubelj zopet nekoliko poskočil, včasih pa tudi ne, tako, da je bilo njega padanje stalno. Toda rubljeva nestalnost kar nič ne vzmajuje ruskega ljudstva, kakor se to godi drugod, zlasti na Nemškem. Rusija se je še privadila na tako skakanje vrednosti papirnatega denarja in ustvarila o tem svoje mnenje. Vsak pač rublja na trgu sprejme javnost z nekako ravnodušnostjo.

Rubelj kot ga imajo sedaj v Rusiji je teoretična podlaga za uravnavanje cen živimim potrebščinam. Mezdne pogodbe, sklenjene po unišah so uravnane v teh rubljih. Mesto da bi stavkali za doseog večjih plač, kakor se dogaja drugod, zlasti v Nemčiji radi neprestanega padanja denarne vrednosti, napravljajo ruske unije pogodbe za mezde za več mesecev dalje in alcer na podlagi novega rublja, plačujejo pa mezdo v starem rublju, ki vedno manja vrednost, a v sorazmernem številu, kakor je vreden novi rubelj, katerega krije zlat. Tako je plača delavcev v papirnatih rubljih, ker vedno padajo, vedno višja, ne da bi bilo treba delavcem pri tem stavkati in zahtevati večjih plač.

Tekom lanskega leta je državna banka zastopaj polkušila, da bi dala veljavno staremu papirnatemu rublju s pomočjo zlatega kritja; ni se posrečilo, zato pa je pričela izdajati nove bankovec v manjšem številu, katerih pa izdaja le polagoma: toliko kot jih mora kriti s zlatom.

Ta rubeljski bankovec, ki mu pravijo čerņovec in ima silšno veljavo kot angleški šterlinski funt, ima torej trdno podlago in njena vrednost se ne izpreminja. Ta denar je samo enkrat trpel na veljavi, to je bilo tedaj, ko je lord Curzon poslal ultimatum in se je bile res bati za Rusijo. Čeprav so odnošaji med Rusijo in Anglijo še vedno napeti, pa je vsacno čerņovec zopet poskočil v cenli na prejšnjo stopnjo. Njegova vrednost je za petnajet centov nižja kot je vreden šterlinski funt.

Od začetka so bili ti bankovec prava redkost, a sedaj jih človek vidi že povsod po trgovinah in jedilnicah, vendar pa jih ni dovolj, da bi lahko zvezemali mesto malovrednega papirnatega rublja. Papirnat rubelj torej še ne bo tako kmalu prišel iz prometa in služil bo kot menjalo sredstvo, dokler bo potreben.

Vlada z velikim napredkom deluje na to, da bi dosegla v svojih dohodkih za kritje državnega bičja. Tega še ni, a nadejati se je v kratki dobi, ker železnice, vse druge važne industrije pod državnim lastništvom, ki so dosejaj samo potrebovale, bodo pričele prinašati državni dohodke. Država je imela ogromne stroške z nakupovanjem opreme, popravljanjem in grajenjem novih železnic, kajti bilo je po vojni malone vse uničeno in razdejano. Železniško omrežje je sedaj zopet v redu in državi se obetajo večji dohodki. Izvedenci napovedujejo, da bo doseženo kritje državnega proračuna že v tem letu. To se pa človeku sdi skraj nemogoče in optimistično, kajti to bi bil prvi čudež napredka v gospodarstvu.

Finančno torej napreduje sovjetska Rusija kakor še nikdar in ogromna količina papirnatih rubljev bo prej ali slej prenehala krožiti v javnosti, kajti država jo bo nadomestila s pravimi, z zlatom kritimi rublji — čerņovci.

Povest "Jimmie Higgins" je urealo duše ameriškega proletariata ob času velike vojne. Dobi se pri Književni matici S. N. P. J.

Iz zgodovine laških fašistov.

(Te članke izdaja organizacija "Anti-Fascist-Alliance of N. A.", ki ima svoj glavni sedež v New Yorku in ki se z vsim svojimi močmi bori proti temu, da bi se fašizem razprol po Ameriki. To zvezo je odobrila veliko število delavskih organizacij.)

SEDMO POGLAVJE.

Krvoprelitje v Santa Mariji.

Kmečka liga iz Santa Marije v Dunu (Bologna) se je zbrala v svojem glavnem stanu, da se pomeni o važnih problemih, ki so se tičali organizacije posebno glede na gotove nove zvezne postavbe. Na povabilo te lige je poslala Osrednja delavska federacija svojega zastopnika Roberta Ponderellija na zborovanje.

Skupščina se je vrhila izredno mirno. Mlad poljedelski izvedenec, ki ni bil v zvezi z nobeno politično organizacijo, je razlagal in pojasnjeval novo federalno postavbo, kako se bo dalo po njej povečati produkcijo itd.

Tikajna je bila napeta, zakaj, zanimanje za to vprašanje je bilo veliko. In v tisti napeti tišini je jeknil nenadoma in nepričakovano glas: "Mussolini, Mussolini!" In v tistem hipu je pridrla skupina zakrinkanih mož v zbornico s palicami in samokresi.

Salva strelav je bila oddana med poslušalstvo in na govorniki oder. Med napadaleci so morali nekateri prav dobro vedeti, kaj se godi na zborovanju, zakaj pomnani kmečki voditelji v tistem okrožju so bili posebna tarča Mussolinijevim razbijalcem in razgrajalcem.

Streljanje se je nadaljevalo med nepopisnim krikom in vpitjem. Ljudje so padali na tla ranjeni in umirajoči. Ta žaloigra je trajala nekaj minut. Tisti glas, ki je dal takoj izpočetka znamenje za splošno krvoprelitje, je bil sedaj zopet slišan: "Zadosti, zadosti! Nehajte! Razbojnik!" Ali njegovi pajdasi je niso vedeli, kaj počenajajo, tako jih je razpila strast do krvoprelitja.

Streljali so za bežediimi delavci. V svoji blazni podivjanosti so streljali vsakršnem, zadeli enega svojih ljudi ter ga ranili zelo hudo. Hkrati so opustošili dvorano. Pohitilo je bilo razdobljeno, šipe po hitre, zavese potrgane. Vse, karkoli jim je prišlo pod roke, so izničili in pokončali.

Ko je bilo krvoprelitje konec, so našli mladega tehnika in zastopnika delavske organizacije Ponderellija hudo ranjenega. Lipparija, ki je bil eden najboljših kmetov, so našli mrtvega. Veliko števil drugih je umiralo.

(Pride še.)

Peter Pajzljovi doživljaji.

Willow Springs, datum poštnega pečata.

Cenjeni tovariš urednik!

Miza je bila kmalu pripravljena. Razgrnil sem staro vrečo po zeleni trati, postavil nanjo krožnike, vilice, nože in žlice. Solnce se je že bližalo zatonu in nebo je bilo temnordrče proti zapadu.

Nad reko so prišle vatajati temne senice in mrak je prihajal počasi, kakor da se boji, da nas prehiti s svojo poltemo. "No, Krašove," sem rekel, "le počuri se in prinesi sklode, kajti lačen sem, da bi pojedel živega volka..."

"Le čakaj, saj malo potpi, saj je še tisti čakal, ki je padel s čenje," mi je segel Krašove v besedo in se poredno nasmejal.

"Seveda je čakal, ker si je no go zlonil, pa ni mogel vstati," sem ga zavrnil. "Ako ne več bolj duhoviti, tudi s takimi ne boš potolažil mojega želodca..." Glej, flekajarski kozliček že prihaja, tudi njegov želodec ni zvrhan, saj je hodil in obdelaval pobožno mamec in dekleta, da kaj pridobi za Skazovo malho. Tako delo pa napravi človeka lačnega, ker mora rabiti jezik in noge," sem dejal po kratkem molku, z roko sem pokazal v smer, v kateri se je videla gugačjoča in bližajoča senca.

"Ne boš umrl glado Peter, ne, akoravno malo počakaš, saj si važen še daljših postov, kot jih ima cerkev zapisane v svojih knjigah," je rekel Ribničan, ki je pristopil k ognju, ko je očistil in nasolil veliko šunko. "Če bi postil kaj šteli pri proglašanju svetnikov, tedaj bi bil ti še večji svetnik, kot tisti puščavnik, ki so se hranili s kobilicami in koreninami po puščavah, kajti včas nimel tudi korenin in kobilic, da bi jih dal pod zob. Ako bi postil kaj šteli, bi bil naš Peter proglašen za svetnikom, ko hodi še po tem grešnem svetu. Kaj hočeš, svet je že tak, da proglašajo svetnike ljudi, ki niso nikdar trdo delali, imeli trebuh vedno poln in živeli v brezdelju in lenobi."

Obrnil se je proti Zelezni, ki je prišel z vrhom vodo in je nadaljeval: "Ej, Miha, mogoče proglašajo za svetnika še tvojega mojstra Skaza?"

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

"...Tudi vidiš, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika..."

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

"...Tudi vidiš, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika..."

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

"...Tudi vidiš, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika..."

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

"...Tudi vidiš, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika..."

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

"...Tudi vidiš, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika..."

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

"...Tudi vidiš, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika..."

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

"...Tudi vidiš, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika, da se proglašajo za svetnika..."

"Zakaj pa ne?" se je hitro odrezal Miha. "Zasluge za svetništvo ima že velike. Vsaki teden po parkrat zastoka v svojem listu, kako ašračno trpi in da je velik trpin, ki se krivuje za kranijske duše. Pri nadškofu se liže in pripoveduje, ako nihče ne vžene slovenskih naprednjakov, socialistov in brezvercev, da on z njimi tako pometa, da ne ostane še sledi po njih. Najel je dva vohuna, da vohunirata v tisti največji slovenski podporni organizaciji, katere premoženje bi rad spravil pod svojo kontrolo, da bi potem gradil same flekajarske kloštre, v katerih bi on gospodaril kot turški paša v svojem pašaliku..."

izprazniti steklenico. Tako ne pojde. Ribničan stopi za njim in pogled, kaj bo delal v šotoru.

"Je nepotrebnost," ga je zavrnil Ribničan. "Spregledali smo njegovo zvijačo in ostal bo mož beseda."

Železnij se je vrnil s steklenico v roki in je postavil na vrečo, ki je nam služila za mizo in namizni prt. Jaz sem pa rekel: "Zdaj se pa zasukajmo in po končanem delu sedemo k ognju in se malo pogovorimo."

Krašove je izlil vrelo vodo v škat, jaz sem pričel pomivati posodo. Železnij je bil brisal. Ribničan je pa šel po drva, da nas preskrbi s kurivom, zelenim in suhim, da z dimom odganjamo komarje, ki so pričeli postajati že slatni.

Nastal je zopet molk. Vsi smo delali in hoteli, da hitro ležemo okoli ognja in pričemo izmenjavati svoje misli. — Te pozdravlja Tvoj prijatelj — Peter Pajzlj.

Ubljajte muhe!

Muhe prenašajo bolezni.

NEW YORK. (Jugoslovanski oddelček F. L. I. S.) Radi svojih običajev je muha morda najbolj odurna žuželka, s katero človek prihaja v dotiko. Zareja se v nosnogi in živi in se rodi v nesnagi vse nadaljne dni svojega življenja; zapuška je le, ko vdira v stanovanje, da okuži človeku njegovo hrano in žiri bolezni.

Hišna muha je vtrajen požrešnik, ali njena paša je precej počasna. Plaši se na površino jedi in na teh izločitih utegne nositi s seboj, zlasti na kocih svojih nog, klice nalezljivih bolezni, jajčeca prasitov in organsko nesnago. Ko muha posesti vašo mizo, odlaga to nevarno snov na vašo hrano. Ako taka okužena hrana gre v želodec, se utegne razviti kaka nevarna bolezen.

Letokrog hišne muhe navadno ni obsejen. Morda redkokaj od letava dalje kot pol milje od svojega vališa in običajno ostane dvesto do tristo metrov okoli kraja, kjer se je zarodila. Radi tega, ako se kje nahajajo muhe, je prav gotovo, da so se zarodile v najbližji okolici.

Bolezni radi muh.

Tekom špansko-ameriške vojne je bila pozornost ameriškega naroda prav dramatično obrnjena na nevarnost muhe kot razširitelice legarja. Na stotine vojakov je umrlo za to bolezen, dasi jo je prav lahko preprečiti. Iste razmere, ki so prevladale v oni vojni, obstojajo dandanes v tisočih ameriških naselbinah.

Kjer se muhe morejo slobodno gibati med stranimcem in jedilno mizo, utegnejo okužiti vsako vrsto hrane. Zlasti mleko je dostikrat predmet takega okuženja in našlo se je večkrat, da so epidemije tifusa in legarja imele svoj pričetek v mlekarah, ki niso bile preskrbljene s potrebnimi sredstvi za odstranitev odpadkov. Hrana, ki jo kupite v štacuni, prenapolnjeni muhi, utegne tudi biti okužena in, ako je snete surovo, more direktno povzročiti tako bolezen. Tudi kuhana hrana utegne biti okužena po skupljanju. V tem tiči velika nevarnost za zdravje. Torej vzlic vsaki pažnji muh, ki je individualno lahko obračamo na nevarnost okuženja s strani muh, smo vendarle podvrženi infekciji legarja radi nemarnosti drugih. Radi tega je vničenje muh zadeva, za katero mora skrbeti vsa občina, in je torej stvar občinske higijene.

Od snovi, ki so strupene za muhe, morda najbolj primeren je formalin. Naj se pomeša v štiri desetkrat večjo količino vode in pretoči v skledice, ki naj se postavijo vse okoli sobe; istočasno odstranijo naj se vse druge tekočine. Ako muhe tekom nekoliko ur nimajo pristopa do drugih tekočin, bodo napobile se na tej raztopini in bodo erknile. Treba varovati se mušnih strupov, zlasti onih, ki so sestavljeni od arsenika. Zastrupitev otrok iz tega vira je prepoznata.

Prilepljivi mušni papir pomaga tudi k uničenju muh, dasi ni pravzaprav znak dobrega gospodinjstva. Ubljanje muh z batom ne zadostuje za odpravo muh. Navadno se pobijanje muh začne v poznejši sezoni, ko je že vse polno muh in more lov na muhe le nezadostno znižati njih število. Boljše bi bilo, ako se bi to storilo takoj v spomladi, ko je muh, iz katerih se bo rodilo še na milijone drugih, razmeroma še malo. Ako bi ljudje uporabljali takoj ob začetku mušne sezone vse oni napor proti muham, ki ga rabijo kasneje, in bi zlasti pazili na takojšnjo uničenje vse nesnage in smeti tekom vsega leta, vprašanje muh bi bilo že davno rešeno.

Druga jako navadna infekcija, ki jo muha prenaša, je polcna driska (diarhea). Ta bolezen se bolj poprima otrok ali tudi odrasli so ji podvrženi. L. 1920 je v Združenih državah umrlo 38.514 otrok pod dvema letoma radi driske in črevesnega vnetja.

Kako naj se iznebimo muh. Najbolj uspešen način uničenja muh v celi sosesčini je organizirati in nadaljevati kampanjo v to svrhu. Le potom skupnega prizadevanja vseh stanovalec in zdravstvenih oblasti in organizacij je mogoča popolna istrebitelj muh. S tem ni rešeno, da je prizadevanja in enaga poedince podrejene vrednosti, morda le da bi trebalo smatrati istrebitelj muh kot vprašanje, katerega treba lotiti se v njegovi celoti.

Najprej treba vničiti vsa zaračaljša muh; brez tega koraka vse drugo nič ne pomaga. Radi tega mora prevladati v občini najvišji standard čistote; treba preprečiti nakopičevanje odpadkov in smeti in skrbeti za pravilno odpravo istih. Že mali kupček smeti utegne služiti kot zaračaljša neštveila mušnih ličink (larv); iz tega se razvidi velika važnost največje snage.

Vse hišne smeti se morajo držati v posodah, v katere naj ne prodira ni zrak ni voda, opremljenih s tesno zapirajočimi se pokrivali, tako da ni muhe ni druga mračna nima pristopa do smeti. Nakopičevanje smeti okoli hiše je odgovorno za zaračanje muh in tudi javna smetišča utegnejo biti dobrodošlo zaračaljša. Neomrežena hiša in neobvarovano stranišče izven hiše ustvarjata nevarnost, ki je nikakoli družina ne bi smela pretrpeti. Mreže na oknih neveda ne držijo proč vseh muh, ali petindevetdeset od sto lemed njih ne bo v stanu priti noter, in nevarnost bo za toliko manjša. Vsaka soba v hiši bi morala biti omrežena; ako ni mogoče omrežiti vseh sob — pa vsaj kuhinja in obedišnica naj bo opremljena z mrežami. V stlačju bolezni treba zlasti obvarovati spalnice, kjer bolnik leži, posebno ako gre za kako nalezljivo bolezen. Na kmetih treba zlasti paziti na hlev in mlekarno. Muhe ne bi smelo biti v prodajalnicah, pekarnah in v drugih prostorih, kjer se hrana pripravlja. Kjerkoli je navada postaviti mreže na okna in vrata, naj služijo mreže ne le proti muham, ali tudi proti komarjem; radi tega treba uporabljati mrežno žico štev. 16.

LA FOLLETTE SE NE EMENI ZA REPUBLIKANSKO GROŽNJO.

Washington, D. C. — Reskeljonarnim kolovodjem bo nekoliko odleglo, ko odide senator La Follette iz Wisconsinu to sredo za dva meseca v Evropo.

Senator je odšel iz Washingtona danes v New York, odkoder odpotuje na vladni ladji George Washington v Evropo. Mesec oktobra se vrne v Združene države na Leviathanu še o pravem času, da bo mogel voditi organiziranje svoje skupine za novi kongres.

Senatorja La Follette ni prav nič vznemirila grožnja republikanskih gosjakov, ki so mu zagrozili, da ga bodo ertali iz republikanske stranke, če se ne izpreobrne in poboljša.

Wisconsinški postavodajalec in njegovi tovariši se od daleč ne mislijo na to, da bi kollektaj popustili ter dovolili kakšne koncepcije republikanskim gardistom v korist. Ravno nasprotno. Ko se senator jeseni vrne iz Evrope v Washington, bo njegov prvi korak to, da organizira svoje sile za napadalno borbo, ki se bo potegovala za progresivno postarodajo glole na davke, prevoz in poljedelska vprašanja.

La Follette in njegovi tovariši se zmenijo za izključitev iz republikanske stranke toliko kakor za janski sneg. Prizadevali si pa bodo na vso moč zlostiti administracijske sile v vseh važnejših senatskih odsekih.

Senator Brookhart, ki je eden glavnih La Folletovih pristavev, je že napovedal boj reakcijskarni rzdvladi v senatskih komitejih. La Follette je dejal, da se bo peal s tem vprašanjem, ko se vrne iz Evrope.

V tujni hoče natančno proučiti evropske razmere med svojim tamkajšnjim bivanjem. Sedaj se ne ve, kam ga zanese koraki in okolščine. Ali napraviti si je del priim list tako, da bo mogel obiskati vse države v Evropi.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Izkup. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK.

Pradednik Vincent Calkin, podpredsednik Andrew Vilič, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, urednik glasila Jože Zavrtnik, upravitelj glasila Filip Godina.

FOTOTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenkar, Box 276, Harborton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Terrell, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gerich, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJI OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 286, Moon, Run, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: John Gerich, 14821 Pepper Ave., Cleveland, O. Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za jugozapad. Max Mara, Box 186, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zurek, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbori:

Frank Zalta, predsednik, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semrah, 5500 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6464 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Združeni odbori:

Predsednik: Frank Aleš, 5184 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Josko Oren, 3639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VAHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Korn, 6233 St. Clair Av., Cleveland, O. POZOR! — Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrli takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniško tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DEJAVNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vseh se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. Vse priitke glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zalta, predsednik nadzornega odbora, ligar naslov je spetaj.

Vsi pisi na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill. Vsi dopisi in drugi spisi, nasnanila, oglasi, naročila in spili vse kar je v zvezi s glasilom jednote, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Človek je električni stroj.

Dr. G. W. Crille iz Clevelanda

je na mednarodnem kongresu kirurgov v Londonu zadnji teden narisal človeka kot neke vrste električno baterijo, v kateri so možgani pozitivna, jetra pa negativna stran, dočim žile delujejo kot žice, ki vežejo obe strani.

Človek je električen stroj brez kake duše. Čustva veselja in jeze, ljubezni in sovražstva so le zavodi.

"Dokazov je dovolj za utrditev nazora, da so ljudje in živali zgrajene po vzoru temeljnih celic, ki so same na sebi elektro-kemične mehanizem," je rekel dr. Crille.

"Delovanje jeter je velike važnosti, kajti jetra, na katere uhljuje strah, jeza in druga močna čustva, kontrolirajo zdravje človeka. Ta hipoteka nam tudi pojasnjuje funkcijo spanja. Spanje pride radi tega, da te-to-stroj nabere mbd počivanjem novih električnih moči, ki so izšrpane podnevu."

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Julija 31-23)

pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Ponovite je pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen, vled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago je za leto \$6.50, pol leta \$3.25. Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO "PROSVETA" 2657 S. Lawdale Ave., CHICAGO, ILL.

Francoski obsodili tri nemške policaje na smrt.

Duesseldorf, Nemčija, 30. jul. — Francosko vojno sodišče v Werdeu je obsodilo tri nemške policaje iz Egeena na smrt radi špijonaže.

"Typela rdi nervoznosti.

Pravi, da ji je bilo to čudovito zdravilo novo življenje.

Mrs. M. H. Hill, Greenleaf, Ohio, piše v svojem zdravilnem listu "Maga-Tone" in je velika zmožnost. Trdila sem, da so nervoznosti, tenzije, boleznih, pomembnost, napetost in slahom spanja. Vela sem tri steklenice Maga-Tone in lahko rečem, da mi je del novo življenje. Bilo sem si in v vsakiem priznanju, da mi je Maga-Tone pomagala skozi precej sušno mesto življenja. To izkušnja zdravilo brani, krepči, daje in promitva vse življensko organe. Maga-Tone je na gradnji pri vseh dobrih zdravstvenih ali pa se van denar povrne (glej priručnik na vsaki steklenici). Nacionalni Laboratorij, 1616 S. Wabash Ave., Chicago, Ill. Vse steklenice zdravilo navedeno po pošli, poštnina v naprej plačana, kakor bilo prejmo \$1.00. (Ad.)

KNJIGE

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Slovensko-anglška slovnica. Dodatek ranih koristnih informacij. Pina trda vezba. Cena \$2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarja, ki je časa velike vojne. Trda vezba. Cena \$1.10 s poštnino vred.

Zajednici. Spisal Ivan Molek. Povest iz dolge skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena \$1.75 s poštnino vred.

Zakon biogenenije. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo podučna knjiga, ki tolmači mnoge naravne zakone in pok

Njeno življenje.

Fovert — Spisala Zofka Kveder-Demetrovič.

Kasova knjižnica — Izdala "Matica slovenska".

(Dalje.)

"Dajte meni ta denar," je rekla Lena. "Mimici kupim križ na grob. Iz svojega. To mi morate pustiti. Saj veste, gospa, da je bila Mimica moja; dve materi je imela, resnično. In zato ji kupim križ. Prav tako, kakor je v naših hribih navada. Gospodski ljudje štedijo na mrtvem, mi kmetje pa ne."

"Nikar, Lena, tako ne govori... Saj sama veš, kakšne stroške imamo," se je branila Tilda. "Ne smem delati novih dolgov. A ti boš morda tudi potrebovala svoje prihranke za stara leta. Mimica ve, kako smo jo imeli radi..."

"I saj vem vse," je odgovarjala Lena. "Zdravnika moramo plačati in še za pogreb smo nekaj dolžni. To pojde iz gospodarstva, gospa... Letos mi Rajko jako malo poje," se je nasmehnila. "Pri Miličevih dobi polizke za Ferda, ne?"

Rajko je butnil kri v glavo. "Nisem več otrok," je zavrnil skoraj jezo. "Res mi Miličevi ponujajo to in ono, kadar sem tam, jaz ne hodim zaradi takih reči k njim..."

"No, no, nikar se ne jezi, samo šalim se. Toda res je, da imam letos polno shrambo vsega. Hotela sem le vprašati, če mi daš vse, kar boš zaslužil čez počitnice, in če si zadovoljen, da midva skupaj kupiva Mimici križ na grob, da se bo vedelo tudi po moji in mami smrti, kje leži."

"Vse bom dal," je rekel Rajko. In spomnil se je vseh desetih, ki jih je dobival prej od Mimice. Spomnil se je tudi tistega goldinarja, ki ga je dala njemu, ko bi si bila morala kupiti zdravilo...

Kadarkoli se je spomnil onega goldinarja, mu je bilo, kakor da ga peče na arcu. Igoč in razbeljen... Otel ga je, kakor ropar...

Z Miličevim Ferdom, ki ga je inštruiral, je napravil ob poti na najvišjem mestu klanca, kjer je bil prediven, razgled dol na morje, lepo klop za počitek. Poravnala sta tla, izkopala v polukrogu prostor v breg in zabila kolce v tla. Ferdov oče jima je dal široko hrastovo desko, ki sta ji prihranila še oporo za naslon. Pobarvala sta vse z zeleno barvo in zadaj sta vsadila pet smrečic, ki sta jih bila polskala pri nekem gozdarju precej daleč na kraški planoti. Celo senca sta jim naredila iz starih vreh in namenila stla, da bodeta dlje časa doživljala vode in zalivala drevesca, da se ne posušijo. Prihranila sta na drugo tablico z napisom: "Mimici klop".

Lena je vedela za vse te priprave, a je obljubila, da bo molčala.

Nekoga lepega večera, ko je luna jasna in velika stala na nebu in razsvetljevala morje in kraške hribe naokrog s svojo prečudovito jasno in srebrno lučjo, je proslil Rajko mater, naj gre z njim na izprehod.

Bilo je že pozno. Tam daleč je ležala vas vsa mirna in tiha. Bilo so se svetile hiše po hribu izpod temnih streh. Visoko se je dvignilo modro nočno nebo v neizmerje. Kakor čudež je sijal mesec v višinah in se srebrno zrcalil spodaj v morju, ki je dihlo mirno, kakor speč otrok.

Rajko je vedel mater po poti proti mestu in na najvišji točki, od koder je šel pogled svobodno na desno in levo in dal pred se ni moralo gladino, vse do tja, kjer se je spajala z nebesi, ji je pokazal klop, smreke, tablo.

"Vselej se je ustavila Mimica na tem le mestu, kadar gva šla v mesto in nazaj domov. Vselej je pogledala na vse strani in nekdajkrat je tu vzkliknila, kako lep in prekrasen je svet. Ferdo mi je pomagal, da sem postavil to klop, da se bodo vsi, ki bodo tukaj počivali, spomnili naše Mimice," je rekla materi in objel jo je, kakor prej, ko je bil še otrok.

Dolgo sta sedela skupaj tisto noč. Tildi se je odklenilo srce in pripovedovala mu je, koliko je pretrpela takrat, ko je prišla Mimica na svet, in potem pozneje.

"Zelo sem ljubila Mimico," je pripovedovala, "in vendar se mi zdi, da premalom. Kakor da je nisem zapazila poleg sebe, kakor da je nisem spoznala. Moja ljubezen do nje je bila tiha in mirna. Ko si se rodil ti in sem te prikrival pritnila na svoje prsi, se mi je zdelo, da še nikoli prej nisem občutila take sreče. In samo tebe sem videvala potem tista leta, dokler si bil še majhen. Ti znaš pokazati svoja čustva, prideš, objameš, poljubiš. Jaz tega nisem znala nikoli. Stojim in čakam, včasih so mi prsi tesne od velike sreče ali od velike žalosti in ne znam se ne smejati in ne jokati. In tudi Mimica, se mi zdi, je bila taka. Stala je na strani in čakala, kdaj jo pogladim, kdaj jo objamem. Vidiš, in zdaj se mi zdi kakor greh, storjen na njeni čisti in mili duši, da ji nisem, znala pokazati, da jo ljubim in kako jo ljubim. Še le v boleznih je izgubila svojo kramečljivo in nedolžno plahost in je pristopila k mojemu srcu, da se ogreje. Ali premalom je bilo, kar sem ji dala, prekalno sem razprostrla roke."

Zagledala se je na morje v bleščečo daljavo, ki se je, kakor srebrna kovina ravna in gladka, raztezala od brega do brega in dalje do nebes. Neka skrivnostna mehka in sveta žalost ji je naplajevala srce vrhoma in iz oči so se ji usule solze, blagodejne, kakor rosa.

"Mimica, hčerka, kakor svetel, nebeški gost je prišla, živela je par let z menoj in je odšla... In Eliza pa Mirko! Tri rože so zrastle iz moje srčne krvi in so uvenele pregodaj... Kako tajinstveno je življenje in kako tajinstvena je smrt."

Prijela je desnico svojega sina in jo pritnila na svoj obraz.

"Glej, kako govorim pred teboj... Kako se ti razodevam, ki sem molčala toliko. Ti imaš ključ do mojega srca in moč nad mojo dušo. Priznavaš mi, Rajko!"

"Zakaj se bojiš, mama? Vse storim, da se izpolni upi, ki si jih splela okrog mene. Mno go, mnogo mi je pripovedovala Mimica, česar ne pozabim nikoli. Nisem več otrok, verjemi! Ne boš se zame!"

"Samo tebe še imam, sin moj!" je rekla mati.

XVI.

Začela se je jeseni zopet šola in Rajko je odhajal za ves dan v mesto. Včasih se je oglašala v Tildinem srcu temna bojazan za sina in če je utegnila, ga je šla popoldne ali zvečer čakati na klop, ki jo je bil postavil v spomin svoji sestri. Ali vselej se je vračal o pravem času. Z Miličevim Ferdom sta prihajala skupaj gor iz mesta v živahnem pomenku o knjigah, o šolskih nalogah, o pesnikih in pisateljih, o velikih problemih sveta in človeštva; o vlogi, ki treba davse je zaveda vsak posameznik, o dolžnostih, ki se jim ne sme izogniti nihče, a posebno ne sinovi malih narodov. Že od daleč je slišala njune mlade razburjene in navdušene glasove in z nasmehom na ustnicah ju je pričakovala. Prisedla sta k njej in nekoliko počivala od strmega klanca in živahnih pogovorov. Pripovedovala sta ji, kar sta menila, in tudi ona se je udeleževala njunih debat. Čitala je, kar je zanimalo oba dečka, sina in njegovega prijatelja, in sama jima je dajala knjige iz stare, a dobre biblioteke, ki jo je podedovala po svojem očetu.

Pozneje, ko se je krajšal dan, se je v mali Tildini hišici vsak večer govorilo o širnem svetu, o slavnih, pogumnih potovalcih, o tujih deželah in narodih. Oče je imel tudi ruskih in hrvatskih knjig in dečka sta z zanimanjem čitala na glas Puškinove in Preradovičeve pesmi v originalu in sta s pomočjo slovarja razlagala tekst Tildi in Leni, ki sta kaj živili ob dolgih večerih. Rajko si je izposojal v šolski knjižnici novejšo italijansko in slovensko knjigo in je prinašal materi nove, bujne in krasne cvetove duševnega življenja v tihi, skromni dom. Znal je premnogo pesmi na pamet: Prešerna pa Jenka, Aškerc, Gregorčič in novejši. Miličevi so bili naročeni na "Ljubljanski Zvon" in vsaka pesem v mesečnem zvezku je bila glasno prečitana, da sta slišali mati in Lena, kako bisern zvok ima slovenski jezik, kako so besede vse sladkejšje in blagoljudnejše.

Mati ni znala italijanski, ali sin je čital prelepe in globoke pesmi Ade Negrijeve in je pripovedoval materi o tej čudoviti ženi z bogato pesniško dušo. In sin ji je pravil tudi o drugih slavnih ženah, ki so bile ponos in dika svojih narodov.

Bogati in blagoslovljeni so bili ti večeri, ko je zunaj divjala burja in so v tesni izbi kraške hišice vstajale iz črnjig visoke miali, ki so jih miali največji duhov človeštva. Sveta in divna poezija se je dotikala duš teh četvero ljudi in plemenita čustva, šir vesoljstva je padal v njihova srca. Zrela žena, preizkušana v borbi usode, in preprosta hribovska dekla z zdravim nepokvarjenim dušom ter oba dečka, eden še otrok, ki s čudežnimi očmi gleda v neizmerno bogastvo človeštva, drugi že zrelejši, ki je že sam blodi in grešil in našel zopet pravo stezo, vsi štirje so se spajali ob teh večerih kakor k duhovnemu obredu, k pobožnemu opravilu, ki jih je odtegal od malenkostne vsakdanjosti in povzdigalo njihova bitja v drugo nadzemeljsko, čistejšo in krasnejšo življenje.

"Kako podoben je zdaj Rajko, mojemu očetu," je mislila Tilda kolikrat. "Tudi duševno je zdaj njegov vnuk in še lepši, bogatejši sad obeta." In njeno srce se je napolnilo s srečnim materinim ponosom.

Tudi Lena je čutila izpremembo in večkrat je rekla, odhajajoč spet: "Tako lepo je zdaj pri nas, da ne more biti lepše. Ko bi bila vsaj Mimica to doživela!"

In tudi v srcu materinem in bratovem je odjeknilo: "Ko bi bila Mimica doživela te večere!" Pred Božičem je Tilda v mestu povprašala profesorje, kakor so zadovoljni z Rajkom.

"Izvanredno," so ji odgovorili. "Kar neverjetno je, kako se je dečko izpremenil. Zelo ambiciozen je, z velikim zanimanjem se uči in njegova nadarjenost se vse lepše razvija. Naravnost od tedna do tedna napreduje. Najlepša bodočnost ga čaka, ako bo vztrajal."

In neki mladi profesor, rojak Slovenec, je pridelal: "Kar me najbolj veseli, je to, da je tudi njegov značaj drugačen. Resnejši je postal, akoro moški. Niti sledu ni več oni njegovi prejšnji predrzni aroganci. Ali tudi hinavec in priljivice ni. Jako se zanimam zanj. Brez skrbi bodite, fant gotovo dospe do cilja."

Tildi se je zdelo, da še nikoli ni doživela tako lepega zadovoljstva kakor tisti dan. Tuga za hčerko je postala milejša. Sinovo vedenje, njegov krasni duševni razvitek ji je bil v najlepšo tolažbo.

Skoro prehitro je minila zima. Na vrtu in v vinogradu se je začelo novo delo.

Tudi premoženjske skrbi so kakor odstopile. Vse je šlo srečno s svojim tokom. Stroški so bili majhni. Tista mala podpora, ki so jo pošiljali Tildi stric Robert in brata, je popolnoma zadostila Rajku za šolske potrebščine, za njegovo obleko, za obede v mestu. A Lena je imela srečo pri gospodinjstvu kakor še nikoli. Kravici sta dajali mleka, kokoši so nanesele jajce, zelenjava v kleti je ostala sveža do kraja, nič se ni pokvarilo pri hiši, nobena škoda se ni pripetila. Brez truda je odplačevala Tilda tisti dolg, ki je bil na posestvu še od njenega moža, in z Leno sta računali, da bo v dveh letih poplašan popolnoma. In potem bodeta zaželi štediti, da bo imel Rajko gotovo podporo na visokih kolah. Govoril je, da postane arhitekt, da ga to najbolj veseli...

Svebda, Rajko je bil še le v tretji koli, ali leta potekajo hitro. Materine in Lenine želje so jih v mislih sto in stokrat preletele. Čez devet ali deset let bo lahko še svoj, samostojen človek. In skrivaj, v dnu srca, v samotnih sanjarijah sta mu obe odpirali vrata k sreči in slavi...

Na koncu leta je prinesel odliko domov. S kakšnim zadovoljstvom je javila Tilda to bratu v Gradec! Kakor da je s to vestjo izbrisala sramotni madež, mučni, neprijetni spomin...

Stric Robert je povabil Rajka za vse počitnice k sebi. "Da si odpočije na svojih lovorikah," je pisal živlivo.

Z veseljem ga je odpravljala mati z doma. "Tvoj nečak, moj mož, ti je povzročil mnogo neugodnosti, sramoto je napravil vsaj družini, ali Rajko popravi vse, trdno se naadam," je pisala stricu.

(Dalje prihodnj.)

Lev Tolstoj:

Rodbinska sreča.

DRUGI DEL.

(Dalje.)

Kmalu po najinem prihodu v Petrograd pisal je materi pismo. pa je pozval tudi mene, naj tudi jaz dodam kaj, pa mi vendar ni dovolil, da bi prečitala, kaj je pisal. Jaz pravno nisem hotela odjenjati in čitala sem list. V istem je stalo med drugim:

"Vi bi Marico komaj poznali; poznani jo jedva jaz sam. — Od kod neki jemlje svojo mišnost, samosvet, gibčnost in ljubeznost! In vse izvršuje tako prosto, mlo in dobrodušno! Vsi so nje veseli in sam se ji ne morem načuditi dovolj; ko bi bilo mogoče, ljubil bi njo še bolj, nego kdaj poprej!"

"Ej, takšna sem torej!" mislila sem si. Bilo mi je tako prijetno in zdelo se mi je, da ga še bolj ljubim. Moj vaspel pri vseh najinijh znanih bil je za me popolnoma nepričakovan. Govorilo se je, da sem se tukaj posebno prikupila učen, tam pa zopet teti. Nekdo mi je celo zagotavljal, da če le samo hočem, pa postanem "najbolj obžodovana" žena v družstvu."

Posebno sestrini mojega moža, kneginji D., ne baš mladi gospe "visokih krogov", priljubila sem se močno in povedala mi je tolikanj laskavosti, da se mi je kar v glavi vrtelo. Ko me je prvič povabila, naj bi z njo šla na ples in je prosila mojega moža dovoljenja, obrnil se je k meni in me z jedva vidljivim, pomenljivim nasmehom povprašal, če hočem iti. Prikimala sem z glavo v znamenje, da hočem ter začutila, da sem zardela.

"Kakor kaka grešnica prikimuješ k temu, kar ti je po godu," dejal je, dobrohotno smejejo se. "Vsi si mi pravili, da nimaš močno zahajati v družbo in da tega ne maraš," odvrnila sem z nasmehom in s prosečim pogledom.

"Če le želiš, pa greva," rekel je.

"Res, bolje storiva, če ne ideva."

"Ali ti bi vendar rada šla? Je-li?" povprašal je vnovič.

Jaz sem obmolčala.

"Družbe same ob sebi še niso nikakoršna velika nesreča," nadaljeval je, "zločeste in odurne so le neizpolnjive posvetne želje in težnje. Nujno potrebno je, da greva in pojdeva tudi," rekel je odločno.

"Da ti resnično povem," priznala sem, "ničesar na svetu si nisem tako želela, kakor ta ples."

Šla sva in veselje, ki mi ga je pripravil tam, presežalo je vse moje pričakovanje. Dozdevalo se mi je na plesu še več nego kdaj poprej, da sem središče, okolo katerega se vse vrtil; da je le zaradi mene razsvetljena ta velika dvorana in da se je zaradi mene zbralo tolikanj po meni navdušenih ljudi. Bilo mi je, kakor bi mi vsi — bodi lazeletitka ali sobarica, bodi plesalec ali stavec, ki so se sprehajali po dvorani — trdili ali mi dajali znamenje, da me čislajo in spoštujejo. Splošna sodbja, ki se je izrekla na tej veselici o meni in katero mi je naznanila sestrčina, bila je ta, da nisem ni malo podobna drugim ženskam, da tiči v meni kaj posebnega, prirosteja in dražestnega. Ta obsodba ugajala mi je tako, da sem odkrito rekla možu, kako rada bi še obiskala letošnjo zimo dva ali tri takšne plesje, — da bi se jih do dobrega nasitila," kakor sem trdila nekoliko v protislovju s svojimi prejšnjimi. Mož je rad privolil ter me spočetka spremljal z očitnim veseljem, radovaje se mojega vspela, in je kakor se je zdelo, popolnoma pozabil, ali odrekel se temu, kar je pravil poprej.

Pozneje pa se je jel očividno dolgočasiti; bilo je videti, da se mu je gnjusilo najino sedanje življenje. Ali jaz nisem marala za to in ako sem tudi časih opazila resnoben soprogov zvedavo name uprt pogled, nisem razumela njegovega pomena. Bila sem tako opojena s to — kakor se mi je videlo — naglo vzbujeno ljubeznijo vseh tujih ljudi do mene, a tem finim obližjem, odklikovanjem, novostmi in zabavami, katere sem uživala sedaj prvič. Tukaj je naenkrat zgnila njegova naravna moč in njegov vpliv, katere sta me težila; bilo mi je tako prijetno v tem šumečem svetu bli tujem enaki, da, stali celo nad njim in ga za to ljubiti še bolj in samostalneje nego poprej; — bilo mi je tako prijetno, da nisem mogla razumeti, kaj neljubega bi mogel vgladati za me v tem mest-

nem življenju. Okužala sem nov čut ponosa in zadoščenja, ko so se pri mojem vstopu na veseličo oči vseh obračale na me in me je on, kakor bi se bil aramoval pred to množico, namesto, da bi se bil predstavil kot moj soprog, urno zapustil in se zgubil kje med tolupe. "Počakaj," mislila sem si čestito, zroča na konce dvorane, da bi ga ugledala kako se osamljen dolgočas, "počakaj, da prideva domov, pa boš pojnil in razvedel, komu na ljubo sem hotela biti tako krasna in nališana in koga čestim izmed vseh teh, ki me obdajajo nočnimi večeri." Mislila sem trdno, da so me moji uspehi veselili samo zaradi tega, da bi jih mogla žrtvovati njemu. Edino to moglo bi mi po mojej sodbi biti nevarno v mojem sedanjem življenju, da bi kateri sedanjih najinijh znancev vzbudil ljubosumnost mojega moža; ali on mi je záupal tako trdno, zdel se mi je tako miren in prostodušen, da so se mi videli vsi ti mladi ljudje, v primeri z njim, pravi ničemniki in da namata torej taka nevarnost po mojem mnenju nikakor ni pretila. Ali navzile temu mi je pozornost tolikanj ljudi narejala veselje, laskala mojemu samoljubju ter mi vzbujala misel, da je v mojej ljubezni nekaka zasluga nasproti njemu, še samosvetnejšo in nekako malomarnnejšo.

"Nooč pa sem videla, kako živo si se pogovarjal z I.", dejala sem nekoč, ko sva se vrnili z veselice, pogrozila mi s prstom ter mi imenovala neko znano Petrograjsko gospo, s katero je govorila ta večer. Rekla sem to, da bi ga nekoliko oživila, kajti bil je nehavado molčel in zamljčen.

"Ej, zakaj tako govoriš? In ti govoriš to, Marica?" mrmljal je, akozi zobe, ali nagrbano čelo je pričalo, da ga teži nekakšna bol. "Kaj takega nama nikakor ne pristaja! Pusti to drugim; te lažnje sumnje morejo uničiti najine dobre razmere in vendar upam, da se hama zopet vrnejo."

Jaz sem zardela in umolknila. "Se-li vrnejo, Marica? Kaj praviš?" povprašal je nežno.

"Najina odkritostnost še ni skazana in se tudi ne skazi," odvrnila sem in mislila sem tudi v resnici tako.

"Daj Bog!" vzdihnil je on; sicer pa je tudi skrajni čas, da se vrneva na deželo."

Bilo je prikratk, da je tako govoril z mano; sicer pa se mi je zdelo, da živi ravno tako prijetno, kakor jaz, in bila sem nenavadno dobre volje. "Ako se le časih dolgočasim," dejala sem sama pri sebi, "kaj za to, saj sem se tudi jaz dolgočasila na deželi njemu na ljubo; ako so se najine razmere nekoliko spremenile, vsaj se zopet povrnejo kakor hitro bodeva po leti zopet sama s Tatijano Simonovno v našem Nikoljskem domu."

Zima je minila nenavadno hitro in midva sva navzile najinim narčtom ostala v Petrogradu še čez Velikonoč.

Drugi teden po Velikonoči bilo je že vse za odhod pripravljeno in moj mož, ki je nakupil darov, evetlic in raznih za naše življenje na kmeth potrebnih reči, bil je nenavadno dobre volje. V tem pa je iznenadoma prišla sestrčina ter nama prigovarjala, naj bi ostala do sobote, da bi še obiskala večerno zabavo pri grofinji B. Pripovedovala je, da me grofinja nujno vabi k udeležbi, da se je že na zadnjem plesu izrazil veliki knez M., ki je bil ta čas v Petrogradu, da bi se rad z menoj seznanil in da le zategadelj pride h grofinji na ples; proglasil me je precej za najlepšo žensko v celi Rusiji. Vse meso se baje snide tam: skratka, bilo bi skoraj neopustljivo, ako bi ne prišla tje.

Sergij Mihaljič bil je v drugem kotu dvorane, kjer se je z nekom pogovarjal.

"Pridete torej Marija?" vprašala je sestrčina.

"Odpotujeva pojutrajšnjem na deželo," odvrnila sem obotavljaje ter zvedavo pogledala moža. Najina pogleda sta se srečala in brzo sem se obrnila v stran.

"Pregovorila ga bom, da še ostaneta," rekla je sestrčina, v soboto pa bove vsem zmešale glave. Kaj ne?"

"Te bi pokvarilo najine načrte.... Tudi je že vse pripravljeno za pot," odvrnila sem, malo da ji nisem občevala.

"Bi li ne mogla še nočjo obiskati kneza?" vprašal je z drugega kota moj mož s trepetajočim glasom, kakoršnega doslej še slišala nisem.

"Ah, ljubosumen je! Tega nisem opazila!" zamijala se je sestrčina. "Sergij Mihaljič, ne

vabim je knezu na ljubo, me prigovarjam, ji nam vsem na bay in ker tudi grofica R. želi, naj bi prišla."

"Dano jej je na voljo," odvrnil je mož in odšel ven.

Opazila sem ročno, da je vado razburjen; osuhalo me tako, da še sestrčini odgovor nisem. Ko je odšla, šla se možu. Sprehajal se je zamislil po sobi in ni me opazil niti ako sem vstopila po prstih.

"V duhu že vidi mili Nikol dom," mislila sem si, ko sem opazovala. "Izvestno misli svoje njive, na kmete, na namošnjo večere in življenje. Ne!" odločila sem se, "vse v lice in laskanja vseh knezov svetu dam rada za njegov radni nasmeh, za njegovo tiho ljubezen."

Že sem mu hotela naznaniti, ne pojdem na zabavo, ko se je kratki ozrl in opazil me, nagbanil čelo. Njegov pogled izrazil je zopet nekak ponos, ostrum in njegov zavetni, premišljeni mi Ni hotel, da ga amatrām za navadnega človeka, nego da ga na bolje sedim in razumem.

"Kaj, pa ti je, moja draga! S tem malomarnim vprašanjem obrnil se je mirno k meni. Nisem mu odgovorila. Mrzelo mi je, da se je skrivaj pred menoj, da ne ostati takšen, kakoršnega sem imela rada."

"Hočeš še v soboto na zabavo?" povprašal me je hladno. "Rada bi šla šla, toda tebi ni všeč. In tudi spravišeno ti imava vse," dodala sem naglo.

Nikdar me še ni pogledal tako hladno, nikdar še ni tako hladno govoril k menoj.

"Pred torkom ne odidem in naročil sem, da se stvari zopet izdijo iz nabejejo," rekel je; "zato lahko ideš, ako te veseli. Bodi torej tako dobra pa idi. Zdaj se odpotujem."

Kakor vsikdar, kadar je bil razburjen, hodil je z neenakimi koraki po sobi ter se zame zmešnil ni.

"Jaz te resnično ne razumem!" dejala sem spremljajoča ga z očmi. Ti trdiš, da si vedno miren, ljuben (ali tega ni trdil nikdar), zakaj torej sedaj govoriš z menoj tako čudno? Pripravljena sem tje, bi na ljubo žrtvovati to veselje, ti pa nekako ironično tirjaš od mene, kakor še nikoli poprej, naj bi šla na zabavo."

"A, tako! Ti se za me žrtvuješ!" poslednjo besedo izrekel je s posebnim naglasom. "Tudi jaz se žrtvujem. Česa si more človek še pozeleti. To je boj velikončnosti. Je-li mogoče zahtevati večje zakonske sreče?"

(Dalje prihodnj.)

Naročite "Prosveto" vašemu sorodniku ali prijatelju v stari domovini.

POTREBUJEM

slovensko dekle ali vdovo v starosti od 25 do 35 let za domačo gospodinjka dela v hiši. Sem vdevec z dvema otrokoma, imam dekle staro 8 let in sinčka staraga 4 let. Imam svojo domačijo. Če ktero veseli, naj se prijavi in imajo dober dom. Jaz plačam po \$10.00 na teden. Naslov je: James Russ, P. O. Melcroft, Pa. (Fayette Co.) (Adv.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA

imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri kuhanju vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v podobajne železnine damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite za informacije na:

FRANK OGLAR,

6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

French Line

HITRA VOZNA V JUGOSLAVIJO

NEW YORK, PLYMOUTH, NARVE-PARIS

LAFAYETTE... Apr. 4, Sep. 1, Sep. 15, LA SAVOIE... Aug. 11, Sep. 8, Oct. 5, FRANCE... Aug. 18, Sep. 15, Oct. 12, FRANCE... Aug. 22, Sep. 19, Oct. 16

Pišite po knjižnici s svojimi domaćimi dostopniki ali na gl. uradi:

FRENCH LINE

122 North Dearborn Street, Chicago, Ill. 39 State Street, New York